

TİDSAD

Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of Turk & Islam World Social Studies

**Muallim Naci ve Çocukluk Anıları: Ömer'in
Çocukluğu**

**Muallim Naci and Childhood Memories:
Ömer's Childhood**

İlknur AY*

Geliş/Submitted: 26.06.2026

Kabul/Accepted: 29.09.2026

Citation / Atıf

Ay, İ. (2026). Muallim Naci ve çocukluk anıları: Ömer'in çocukluğu. *Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13 (50), 155-171.

Makale Türü:

Araştırma Makalesi

Article Information:

Research Article

10.29228/TIDSAD.95138

This article was checked by Intihal.net. Bu makale İntihal.net tarafından taranmıştır.

This article is under the Creative Commons license. Bu makale Creative Commons lisansı altındadır.

* Dr. Öğr. Üyesi, Amasya Üniversitesi, ilknuray005@gmail.com

TİASAD

Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of Turk & Islam World Social Studies

Öz: Anı türü, hem yetişkinler hem de çocuklar tarafından çok sevilen bir türdür. Anıların bu şekilde sevilmesinin sebebi insanların anılarda geçmiş zamanda yaşanan olayları, durumları bulmasıdır. Asıl adı Ömer olan Muallim Naci de çocukluk anılarını, yaşadığı dönemi “Ömer’in Çocukluğu” adlı eserinde canlı bir anlatımla okuyucuların dikkatine sunar. Yazar bu eserinde bir çocuk gözüyle olayları anlatmış ve eserin merkezine çocuğu almıştır. Yine yazar tecrübelerini sunarken çocukların hayatıyla ilgi kurmuş ve çocuklara hayata dair belli bir bakış açısı kazandırmıştır. Bu açıdan Muallim Naci’nin bu eseri Çocuk edebiyatında anı türü içinde değerlendirilmiştir. Yazar bu eserinde ilk gençlik çağı çocuklarına hitap eden bir üslup kullanmıştır. Yine Muallim Naci bu eserini bir anı yazısının gerektirdiği şekilde nesnel bir tutumla yazmış ve öznel yaşantılarını güdümlü bir şekilde aktarmaya çalışmamıştır. Yazar duygularını samimi bir şekilde anlatırken yer yer eleştirilerde de bulunmuştur. Muallim Naci eğitim sisteminde kullanılan falakadan söz ederken, şiddet ve korkuyla yapılan eğitimi ince bir dille eleştirmiştir. Yazarın oldukça sade bir dille kaleme aldığı bu eserinde aile sevgisi başta olmak üzere mutluluk, doğruluk, arkadaşlık, dostluk, yardımseverlik gibi temalara çocukların seviyesine uygun şekilde yer verildiği görülür. Yazar anılarında başından geçen olayları anlatırken örnek davranışlarla çocuklara sağlam modeller sunar. Yazar anılarını ayrıntılara da yer vererek belli bir düzen içerisinde okura aktarır. Eserin giriş, gelişme ve sonuç bölümleri birbiriyle uyumlu olacak şekilde plânlanmıştır. Dolayısıyla eser, hem estetik hem de eğitici yönüyle dikkat çeker.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Edebiyatı, Muallim Naci, anı, “Ömer’in Çocukluğu”.

Abstract: Memoirs are a genre much loved by both adults and children. The reason for this love is that people find in them events and situations experienced in the past. Muallim Naci, whose real name was Ömer, presents his childhood memories and the era he lived in with vivid narration in his work "Ömer's Childhood." In this work, the author narrates events from a child's perspective, placing the child at the center of the story. Furthermore, while presenting his experiences, the author connects them to the lives of children and instills a certain perspective on life in them. In this respect, Muallim Naci's work is considered within the memoir genre of children's literature. The author uses a style that appeals to children in their early adolescence. Again, Muallim Naci wrote this work with an objective approach, as befits a memoir, and did not attempt to convey his subjective experiences in a biased way. While sincerely expressing his feelings, the author also offers criticisms at times. When discussing the use of corporal punishment in the education system, Muallim Naci subtly criticizes education based on violence and fear. In this work, written in a very simple language by the author, themes such as family love, happiness, honesty, friendship, and helpfulness are addressed in a way that is suitable for children. While recounting the events in his memoirs, the author provides children with solid role models through exemplary behavior. The author presents his memories to the reader in a structured manner, including details. The introduction, development, and conclusion sections of the work are planned in a way that is consistent with each other. Therefore, the work is noteworthy for both its aesthetic and educational aspects.

Keywords: Children's literature, Muallim Naci, memoir, “Ömer's Childhood”.

Giriş¹

Türk edebiyatının önemli simalarından biri olan Muallim Naci, aynı zamanda edebiyatın içinde yeni bir oluşum olan Çocuk edebiyatı alanında da önemli yere sahiptir. Onun Çocuk edebiyatındaki yerini belirleyen eseri, nesir yazılarının en güzellerinden birisi olan “Ömer’in Çocukluğu” adlı eseridir. Muallim Naci çocuklara hitap etmekte oldukça başarılı olduğu bu eseriyle bir Çocuk edebiyatı yazarı sayılmıştır.

Muallim Naci’nin “Ömer’in Çocukluğu” adlı eseri Çocuk edebiyatının en başarılı anı kitaplarından birisidir. Yazar bu eserinde ilk gençlik çağı çocuklarına hitap eden bir üslûp kullanmıştır. Yine Muallim Naci bu eserini bir anı yazısının gerektirdiği şekilde nesnel bir tutumla yazmış ve öznel yaşantılarını güdümlü bir şekilde aktarmaya çalışmamıştır.

Çocuk edebiyatında anı türü içerisinde değerlendirilen bu eserde Muallim Naci’nin kullandığı pürüzsüz, içtenlikli üslûp dikkate değerdir. Muallim Naci’nin bu eserinde kullandığı üslûp, Ömer Seyfettin’in hikâyelerinde kullandığı sade ve samimi üsluba benzemektedir.

Muallim Naci “Ömer’in Çocukluğu” adlı eserinde kendi yaşamının yanında dönemini, o dönemdeki yaşayış biçimini ve çevresindeki insanları da anlatmıştır. Eser bu açıdan çocukların genel kültürünü artıracak düzeydedir. Yine bu eserde mutluluk, aile sevgisi, yardımseverlik gibi temalar da işlenmiştir.

Muallim Naci adının başındaki “muallim” sıfatını özümsemiş ve çocuklar için farklı çalışmalar yaparak Çocuk edebiyatının gelişmesine katkıda bulunmuştur. O, “Ömer’in Çocukluğu” adlı eserinin dışında çocuklar için La Fontaine’den fabl türünde çeviriler yapmış (Kıbrıs, 2002: 7) ve çocuklara yönelik iki cilt hâlinde bir sözlük hazırlamıştır. Ayrıca çocuklar için “Ta’lim-i Kıraat” ve “Mekteb-i Edeb” adlı okul kitaplarını da yazmıştır.

1. Muallim Naci’nin “Ömer’in Çocukluğu” Adlı Eseri

“Ömer’in Çocukluğu”, Muallim Naci’nin “Sünbüle” adlı eserinin üçüncü bölümüdür. Yazar bu eserinde kendi çocukluğunu anlatmış ve çocuklara hitap eden samimi bir üslûp kullanmıştır. Tanpınar(2001: 610)’a göre, Muallim Naci’nin bu eserde kullandığı “adeta sanatı ve her türlü özentiyi atmışa benzeyen, külfetsiz, mübalâğasız üslûbu ona, yan taraftaki bir odaya geçer gibi geçmiş zamanı bulmasında yardım etmiştir.”

Eserin ilk baskısı 1890 yılında yapılmıştır. 1977 yılında da Satı Erişen tarafından

¹ Bu çalışma 2009 yılında Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırlanan Muallim Naci, Ahmet Rasim ve Halide Nusret Zorlutuna’nın anı türündeki eserleriyle çocuk edebiyatımızdaki yeri ve başlıca temaları adlı Yüksek Lisans tezinden faydalanılarak hazırlanmıştır.

yayıma hazırlanmıştır. MEB tarafından tavsiye edilen “100 Temel Eser” listesi içinde yer alan eser, Selim Gündüzalp (2005), Mehmet Nuri Yardım (2006) gibi yazarlar tarafından da hazırlanarak okuyucuya sunulmuştur. Muallim Naci eserini bölümler hâlinde yayımlamamış, ancak sonraki baskılarda eseri yayıma hazırlayanlar bu eseri farklı başlıklar hâlinde bölümlere ayırmışlardır.

Çocuk edebiyatının en güzel anı kitaplarından birisi olan “Ömer'in Çocukluğu” adlı eserde yazarın çocukluğunun geçtiği ortam ve aile çevresi gözler önüne serilmiştir. Muallim Naci, Fatih'teki evlerini, okuduğu Taş Mektep'i, babası Saraç Ali Bey'i, annesi Fatma Zehra Hanım'ı, ağabeyi Mehmed'i, geçirdikleri korkunç yangını, babaannesinin alaca bastonunu, küçük kuzusunu kısacası çocukluk hayatından hafızasında kalanları anlatmıştır (Yardım, 1998: 28). Aynı zamanda yazar bu eserinde, çocukluk çağının ruhsal özelliklerini çok iyi bildiğini de ortaya koymuştur. Eserde bir çocuğun gözüyle falaka eleştirilmiştir.

Yine yazar bu eserinde çocukların hoşlanacağı şekilde doğrudan öğüt verme yoluna gitmemiş, büyüklerin öğüdünün dinlenmesi gerektiğini, yaramazlık yapmanın ve tanımadık kişilerle konuşmanın zararını yaşadığı olaylardan örneklerle ortaya koymuştur.

Ayrıca Muallim Naci, “Ömer'in Çocukluğu” adlı eserindeki Ömer kişiliği vasıtasıyla çocuklara örnek bir çocuk tipi sunmuştur. Eserdeki Ömer etrafını gözlemleyen, düşünüp eleştirebilen, okumayı seven bir çocuktur (Duran, 2007: 168).

Muallim Naci'nin çocuklara hitap etmekte oldukça başarılı olduğu bu eseri hakkında çeşitli kaynaklar çok kısa bir şekilde bilgi vermekle yetinmiştir. Oysa “Ömer'in Çocukluğu”, gerek konusu, gerek içerisinde işlenen temaları, gerekse dil ve anlatımı ile Çocuk edebiyatında çok önemli bir yere sahiptir.

1.1. Eserin Konusu

Eserin konusu çocukların hayatı ile ilgili gerçek bir konudur. “Ömer'in Çocukluğu” adlı eserde yazarın çocukluğunda başından geçen olaylar, ailesi, çocukluğunun geçtiği ortam anlatılmıştır.

1.2. Eserin Kişileri

Eserin konusu gibi kişileri de gerçektir. Eserin baş kişisi, Ömer'dir. Biz önce Ömer'i sonra onun ağzından babası Ali Bey'i, annesi Fatma Zehra Hanım'ı, ağabeyi Mehmet'i ve diğer kişileri sırasıyla tanırız.

Yazar eserinde kişileri çok fazla tasvir etmediği hâlde, babasının giyimini, ahlâkını vb. özelliklerini ayrıntılı olarak anlatmıştır. Söz gelimi, Ömer babasının dış görünüşünü uzun uzun şöyle tasvir etmiştir:

“Babam kırkaltı yaşında öldüğünde, ben sekiz yaşındaydım. Kıyafeti hâlâ gözümün önündedir. Orta boylu, geniş omuzlu, sağlam yapılı bir insandı.

Büyücek başlı, değirmi çehreli, kalınca kara kaşlı, elâ gözlü, irice kara bıyıklı, beyaz tenli heybetli görünüşlüydü.

Başına giydiği büyük Tunus fesinin üzerine büyükçe bir yemeni sarar. Geniş göğsünü zor kapayabilen, kaytan ve sırma işlemeli çuha yelekteki düğmelerin büyük kısmı, hemen hemen yaz-kış çözükle bulunurdu.

Yeleğin üzerindeki sade çuha ceketin kolları biraz kısadır. İri, dolgun bilekleri her zaman göze çarpar. Belinde, en iyisinden beyaz renkli, çiçekli bir Acem şalı görülür. Bunun sarı renkli bir eşi de omzunda ya da kolunda bulunur. Kolundakini daha çok mendil olarak kullanır. Beldeki şalın içinde saklı olan kapaklı kocaman bir Corci Piryol saatin sırma örme işlemeli, ortası düğmeli kösteğini, yeleğin üst kısmındaki düğmelerin birine ilıştıririr.

Dizlerinden biraz aşağı inen çuhadan şalvarın alt tarafını, Ahıska tozlukları örtmüştür. Ayakları, Galata işi, üstü az zarif, kırmızı yemenilere alışkıdır.

Üzerinde değil eski, rengi solmuş bir şey bile bulunmazdı. Pek yakışıklı, dolgun vücutlu bir Osmanlı'dır.

Bununla birlikte şişman değildir. İstanbul'da doğmuş, büyümüştür. Fakat kendisini tam bilmeyenler onu İstanbullu sanmazlar. Saraçhane halkından Ali Bey'i tanıyanlar, şu anda bile az değildir.”(Naci, 2005: 21-22).

Eserin kişi kadrosu kalabalıktır. Ahmet Ağa, Nail, Behçet Bey, Hoca Efendi, Kolağası Halil Efendi, Makbule, Cevriye, Tahir, Süleyman Efendi eserde adı geçen kişilerdir. Yazar eserinde bazı kişilerin adını vermeyerek onlardan “iri bıyıklı bir ağa”(Naci, 2005: 16), “ak sakallı bir adam”(Naci, 2005: 19) şeklinde söz etmiştir.

1.3. Eserin Plânı

Eserin giriş, gelişme ve sonuç bölümleri birbiriyle uyumlu olacak şekilde plânlanmıştır. Yazar eserine sanki çocukların tanıdığı birinden söz ediyormuş gibi “Bizim Ömer diyor ki” ifâdesiyle başlamış ve bu şekilde okuyucuların dikkatini esere yönelttikten sonra kısaca mekânı tanıtmıştır:

“Kıztaşı, dört yol ağzından Sofular'a doğru inilirken, mezarlığın sağından gidilince İbn Melik Hazretleri'nin gömülü bulundukları kabristana ve sağda bir akar çeşmeye rastlanır.

Bu çevrenin insanlarını bunca zamandan beri uzaktaki çeşmelere gitmekten kurtardığı için, âdeta bir kahraman edasıyla duran bu çeşmenin hemen karşısında, upuzun bir sokak görülür. Bu sokak Nureddin Dergâhları'ndan birine gider. Eğer dergâhın soluna sapılırsa, gittikçe daralan yoldan, Çelebi Sokağı'na ulaşılır. Bu sokağın sonundaki Taşmekteb'in

önünden sola dönülünce görülen yokuş, Saraçhanebaşı'na çıkar." (Naci, 2005: 15-16).

Eserinin başlarken mekân tasviri yapan yazar, daha sonra o mekânda bir köpeğin kendisine nasıl saldırdığını hatırlamış ve heyecanla anlatmaya başlamıştır:

"Bir gün, işte o yokuştan iniyordum. En sevdiğim uzun hırkam da sırtımdaydı...

Yürüye yürüye okulun önüne geldim. Bir iki adım sonra, eve gitmek üzere Çelebi Sokağı'na saptım. Ansızın karşıma bir köpek çıktı. Havlayarak üzerime saldırdı!.. Beni okulun duvarına sıkıştırdı. Pençelerini göğsüme doğru atıyordu. Ben ağlayıp bağırmaya başladım. Bir yandan da kendimi kurtarmaya çalışıyordum. Şaşırmıştım! Ne yapacağımı bilmiyordum. Kimden yardım isteyebilirdim! Sokakta köpekle benden başka kimse yoktu. Caddeden geçen de bulunmuyordu.

Belli ki, feryadım duyulmuştu. Okulun karşısındaki konağın alt katında bir pencere açıldı. İri bıyıklı bir ağanın başı göründü. Bir ya da iki kere "Hoşt!" dedi. Ama köpek, benimle uğraşmayı sürdürüyordu. Nasılsa bir fırsatını bulup kaçmayı denedim. Arkamdan yine yetişti. Omuzlarıma doğru sıçradığını hissettim. Bağırmayı artırdım. Bu durumu pencereden seyretmekte olan ağa, lütfen ve isteksizce bir kere daha "Hoşt!" dedi. Hayvanın pençeleri, sırtımdan sıyrılarak indi. Korkumdan, dönüp arkama bakamıyordum. Sesim de kesilmişti. Hem ağlıyor, hem koşuyordum.

"Oh, selâmeti buldum, kurtuldum!" diyecek kadar koşuktan sonra, soluk soluğa durdum. Arkama baktım. Köpekten eser yok. Biraz kendime geldim. Köpeğin bir şey yapıp yapmadığını anlamak için, sağ elimi, sevgili hırkamın ensesine doğru uzattım. Ne göreyim dersiniz. Ense yok! Meğer köpek, hırkamın yakasından tuttuğu gibi, beline üç dört parmak kalıncaya kadar yırtmamış mı?.."(Naci, 2005: 16-17).

Böylelikle başından geçen bu olayı unutmadan anlatmak ister gibi sokak tasviri yaparken araya sıkıştıran yazar, tekrar okuyucuları o sokağa yönlendirerek "Şimdi tekrar o sokağa dönelim." cümlesi ile tasvirlerine devam etmiştir:

"Şimdi tekrar o sokağa dönelim.

Çeşmenin hemen karşısında dediğim sokağa girilerek sol baştaki evin bahçe duvarı izlenince, iki katlı bir ev görülür. Kapının önü basamak taşlarıyla oldukça yükseltilmiştir.

Bugün üzerinde "70" numarası okunmakta olan bu evin, vaktiyle alt ve üst katlarında dört oda ile iki sofa vardı. Arka tarafında yedi, sekiz basamaklı bir merdivenle çıkılan genişçe bir bahçesi bulunurdu.

Bundan bir süre önce o evde oturanlar şunlardı:

Baba: Ali

Anne: Fatmatuzzehra

Büyük oğul: Mehmed

Küçük oğul: Ömer

İşte bu Ömer, benim.” (Naci, 2005: 20-21).

Bu şekilde sokaklarını, o sokaktaki evlerini ve ailesini okuyucuya anlatarak eserine giriş yapan yazar, sokaklarında meydana gelen yangın olayını anlatarak eserinin gelişme bölümüne geçmiştir:

“Şu hatırayı hiç unutmuyorum. Bir kış gecesi henüz yeni yatıp uyumuştuk. Bir aralık sokaktan bir bekçi geçti. Bilmem hangi tarafta yangın olduğunu haber veriyordu. Yatağın içinde gözlerimi açtım. Babamın aceleyle giyindiğini gördüm. Ağabeyim de uyanmıştı. Annem:

“Çıkmasanız olmaz mı? Baksanıza pencerelere, kafeslere!” diyordu.

Babam cevap vermedi. Meğer o tarafta dostlarından birinin evi varmış. Pencereler, kafesler, tamamen karla örtülmüştü. Ben korkmaya başladım. Ağabeyim benden on yaş kadar büyük olduğundan, onun yüzünde pek korku izi görünmüyordu. Babam, annemin yaktığı feneri alarak aşağı indi. Biz çok daha önceden ayağa kalkmıştık. Babam sokak kapısını kapatır kapatmaz, biz de annemle birlikte en köşedeki pencereye koştuk. Annem camı açtı. Kafes tamamen kar dolmuştu. Kafesi sarstı ve silkeledi. Karın kabası döküldü. Babamın fenerle gitmekte olduğunu gördük... Babam eve dönmedikçe tekrar yatmak olur mu?..

Aradan ne kadar zaman geçti bilemiyorum; döndü. Karşılaştık. Üstü başı kar içindeydi. Bıyıkları da buz tutmuştu. Babam o zaman, gözüme pek heybetli göründü.”(Naci, 2005: 25-26).

Bu olaydan sonra Muallim Naci, diğer olayları da aynı akıcı üslûpla eserin sonuna kadar anlatmıştır. Söz gelimi değnekle arkadaşının başını yarması, bahçedeki merdivenden düşmesi, sokakta kaybolması gibi.

Eserin sonunda ise yazar, Varna’ya ve İstanbul’a gittiğinden söz etmiş, fakat hayatının bu döneminde yaşadıklarını anlatmayarak eserini burada bitirmiştir. Eser bu şekliyle okuyucuda sanki devam edecekmiş izlenimi bırakarak son bulmuştur:

“Ömer, son söz olarak yine diyor ki:

“Babamın ölümünden bir yıl sonra, vasiyeti gereği dayımız bizi aldı, Varna’ya götürdü. Daha sonra Varna’dan yine İstanbul’a göç ettik.

Bu hatıraları niçin yazdığımı sorsalar, belki de hiçbir cevap vermeye gerek görmem. Arzu ettim, yazdım. Diyelim ki bu da bir tür çocukluktur.” (Naci, 2005: 89).

Bu cümlelere bakıldığında eserin herhangi bir amaca varacak şekilde plânlanmamış olduğu görülür. Zaten eser, duygu yoğunluklu bir eserdir. Muallim Nâci bu eserinde duygularını çocuklarla paylaşmış ve hayatından örnekler vererek tecrübelerini onlara sunmuştur.

Eser herhangi bir amaç için yazılmış olmasa da öğrencilere belirli temaları kazandıracak düzeydedir.

1. 4. Eserin Belirli Temaları

Çocuklar için yazılan eserlerde sevgi, yardımseverlik, iyilik, doğruluk, dostluk vb. temaların ele alınması gerekir. Bu temalar, çocukların bilinçaltına yerleşerek onları doğru davranışlara yönlendirir. “Ömer'in Çocukluğu” adlı eserde de aile sevgisi, dostluk, doğruluk, yardımseverlik, mutluluk gibi temalar ilk gençlik çağı çocuklarının seviyesine uygun olacak şekilde işlenmiştir.

Çocuklar sevgiyi ilk olarak ailelerinde tanırırlar (Şirin, 2000: 207). Muallim Naci de sevgiyi ilk olarak ailesinde tanımış, anılarının ilerleyen bölümlerinde de ailece birbirlerine duydukları sevgiyi ve aile ilişkilerini anlatmıştır. Yazar aile içinde herkesin üzerine düşen görevi yapmasının ve aile içi kurallara uyulmasının ailede mutluluğu sağladığını Ömer'in ağzından şöyle ifâde etmiştir:

“... O küçük ev, büyük bir mutluluk yuvası halindedir. Orada insan gerçekten mutlu olur. Fakat sahibinin rızasına aykırı bir harekette bulunmamak şartıyla. Meselâ kendisinin izni olmaksızın komşuya gitmek mümkün değildir.” (Naci, 2005: 23).

Yazar, babasının yüreği “aile sevgisi” (Naci, 2005: 22) ile dolu olan birisi olduğunu söyleyerek, çocukların dikkatini bu kavram üzerine çekmiştir.

Yine eserde güçlü kardeşlik bağı da karşımıza çıkar. Okumayı çok seven Muallim Nâci de ağabeyi ile birlikte kitaplar okumuştur:

“Ağabeyim bana okuma yazma konusunda çok yardım etti. Kardeşliğe bir de öğretmenlik hakkı ekledi.” (Naci, 2005: 59).

Yazarın bu şekilde küçük yaştan itibaren okuma isteği ve ders çalışma gayreti çocuklara örnektir.

Muallim Naci anıları içinde küçüklüğünde beslediği kuzulardan, keçi yavrusundan ve kedisinden bahsederek hayvanlara duyduğu sevgiyi ortaya koyar:

“... Oğlak o kadar hafif ruhlu bir yaratık ki, pek az bulunur. Duruşu, bakışı bir hoşuma gitti ki anlatamam. Hemen ben de yanına yattım. Tekrar okşamaya başladım. Bu sevimli manzara, göz önünden gidecek şeylerden

midir? O şirin hayvancağz, bana günlerce arkadaş oldu.

Babam, her yıl bize bir yahut iki kuzu alırdı. Bunları ağabeyimle kendimize alıştırır, peşimiz sıra gezdirirdik. Hiçbir kuzuyu o oğlak kadar sevdiğimi bilmiyorum.

“Fındık” adında bir de kedim vardı. Kuyruğu ve kulakları kesikti. Karalı beyazlı boynuna kırmızı bir kurdele bağlardım. O kadar sevimli olur ki! Fakat oğlağın sevgisi, onu geçmişti...”(Naci, 2005: 33-34).

Yazarın bu şekilde hayvanlara duyduğu sevgi ve onlarla kurduğu arkadaşlık çocuklara örnek olmaktadır.

Tabiatı seven yazar, kuzu ve keçi yavrularıyla oynadığı evlerinin bahçesinden çocukluk anıları arasında söz etmeyi unutmamıştır:

“Duvarları baştan başa güzel asmalarla süslü bahçemizde, bir kiraz ağacıyla iki ya da üç vişne fidanından başka bir şey bulunmazdı. Babam, mevsiminde arpa ekerdi. Bir gün tek başıma bahçeye çıktım. Ekilen arpa bir karıştan fazlaca büyümüş, bahçeye ayrı bir güzellik katmıştı.

Seyre dalmışken, aşağıdan ağabeyimin sesini işittim. Diyordu ki: “Ömer! Bak” diyordu. “Bu keçi yavrusuna! Ne kadar güzel!” Ben:

“Gerçek mi ağabey?” diye sevinçle karşılık verdim.” (Naci, 2005: 32-33).

Eserde bir çocuğun gözlemleri anlatılırken onun yaşama sevinci de dikkat çeker. “Ömer’in Çocukluğu” adlı eserdeki küçük Ömer, hayata bağlı ve yaşamayı seven bir çocuktur. O, elindeki küçük şeylerden mutluluk duymasını bilmiştir. Ömer’in dört cepli hırkası onun için bir sevinç kaynağı olmuştur:

“Giyme sırası dört cepli hırkaya gelince yüzüm gülerdi. Yüreğimi sonsuz bir sevinç kaplardı. Hemen ellerimle hırkanın göğsüme gelen iki yanını okşamaya ve “Oh! Oh” diyerek, odanın içinde dans edip dolaşmaya başlardım.”(Naci, 2005: 16).

Muallim Naci, “Ömer’in Çocukluğu” adlı eserinde küçükken üzerine köpek saldırdığında, camdan seyretmekle yetinerek kendisine yardımdan kaçınan bir kişiyi eleştirirken, aynı zamanda çocukları insanlara iyilik etmeleri konusunda dolaylı bir şekilde uyarmıştır:

“Şu camdan bakan ağaya ne dersiniz? İyi insanmış en azından sessiz kalmadı, doğru ama insanlığı bu kadar mı olmalıydı? Niye yardıma koşmadı? Elinden daha fazlası gelmez miydi?

Be hey Ağa! Gözünün önünde bir köpek, kuduz da olabilirdi. Çocuk ağlıyor, bağılıyor, yardım istiyor. Ortada zavallıyı kurtaracak kimse de yok. Sen

pencerenden “Hoşt!” demekle yetiniyorsun. İnsan değil misin?.. Yüreğin köpek yüreği midir? O senin gözünde belki köpek yavrusu kadar önemi olmayan çocuğun, bir gün senin bu davranışını yadırgayabileceğini düşünecek kadar da mı yok? Korkma! İsmi bilsem de yazmam. Senin beni koruduğun kadar ben de seni koruyabilirim. Şunu da söyleyeyim; sen o zaman bana gerçekten insanca yardım etseydin, ben senden şimdi böyle mi bahsederdim?

Bilmem bunları söylemekte haksız mıydım?

Ah!.. İnsan, hayatta böyle ilgisiz ve gafil olmayıp da herkese iyilik etse, ne kadar çok şey kazanacak!..” (Naci, 2005: 18).

Yine anıları arasında yazar, zor bir anında kendisini koruyan diğer bir insandan söz ederken de iyiliğin önemini şöyle vurgulamıştır:

“Yine bir gün eve dönerken, Saraçhanebaşı’ndan Kıztaşı’na giden sokakta birtakım yük hayvanlarına rastlamıştım. Duvar dibine sığındım. Yanımda ak sakallı bir adam belirdi. Elimden tuttu:

“Korkma oğlum,” diyerek vücudunu bana siper edip, korudu. Hayvanlar geçtikten sonra gülümseyerek:

“Haydi, şimdi git oğlum,” dedi.

Belki şu anda o adam ölmüştür. Fakat iyiliği benim gönlümde hâlâ yaşıyor...”(Naci, 2005: 18-19).

Muallim Nâci, anıları arasında babasının kişiliğinde de “iyilik”, “kötülük”, “doğruluk” ve “mertlik” kavramlarına değinmiştir. Yazar babası için: “Kimseye kötülük etmemiştir. Fakat pek çok kimseye iyiliği dokunmuştur. Doğruluk, mertlik kendisine babası Ahmet Ağa’dan miras kalmıştır.”(Naci, 2005: 22) diyerek çocukların iyi ve kötü davranışları birbirinden ayırmalarını sağlamış ve onları iyi davranışlara yönlendirmiştir.

“Ömer'in Çocukluğu” adlı eserde Muallim Naci arkadaşları ile ilişkilerinden ve yaptığı yaramazlıklardan da söz etmiştir. Yazar çocukluk arkadaşı Nail ile kavgaya edip elindeki sopayla onun başını yardıktan sonra nasıl ders aldığını şöyle anlatmıştır:

“Ertesi gün değneği aradım. Yerinde bulamadım. Anneme sormak işime gelmedi. “Yine kimin başını yaracaksın!” diye çıkışacağını biliyordum. Birkaç gün meraklanıp durdum. Sonunda, bastonun kırılıp, ateşe atılmış olduğunu öğrendim. Kadın ninemin yadigârı, öyle bir hatıra, böylece yanıp kül oldu. Ben de ders aldım. Bir daha böyle şeyler yapmadım.”(Naci, 2005: 31).

Muallim Naci “Ömer'in Çocukluğu” adlı eserinde dostluk kavramına da yer vermiştir. Yazar, Behçet Bey'i babasının dostu olarak şöyle tanıtmıştır:

“Behçet Bey, edip, terbiyeli, hoş sohbet bir kişidir. Babam kendisini pek severdi. Böyle kişilere “baba dostu” derler. Babaları ölmüş olan çocuklar bu insanları hüznü ve garip bir duyguyla severler. Manevî amca bilirler.”(Naci, 2005: 26).

Muallim Naci, anıları arsında babasının evleri yanan komşularına nasıl yardıma gittiğini anlatarak yardımseverliğin gereğini ortaya koymuştur. Yazar hiç unutamadığı bu olayı eserinde şöyle anlatmıştır:

“Şu hatırayı hiç unutmuyorum. Bir kış gecesı henüz yeni yatıp uyumuştuk. Bir aralık sokaktan bir bekçi geçti. Bilmem hangi tarafta yangın olduğunu haber veriyordu. Yatağın içinde gözlerimi açtım. Babamın aceleyle giyindiğini gördüm. Ağabeyim de uyanmıştı. Annem:

“Çıkmasanız olmaz mı? Baksanıza pencerelere, kafeslere!” diyordu.

Babam cevap vermedi. Meğer o tarafta dostlarından birinin evi varmış. Pencereler, kafesler, tamamen karla örtülmüştü. Ben korkmaya başladım. Ağabeyim benden on yaş kadar büyük olduğundan, onun yüzünde pek korku izi görünmüyordu. Babam, annemin yaktığı feneri alarak aşağı indi. Biz çok daha önceden ayağa kalkmıştık. Babam sokak kapısını kapatır kapatmaz, biz de annemle birlikte en köşedeki pencereye koştuk. Annem camı açtı. Kafes tamamen kar dolmuştu. Kafesi sarstı ve silkeledi. Karın kabası döküldü. Babamın fenerle gitmekte olduğunu gördük... Babam eve dönmedikçe tekrar yatmak olur mu?..

Aradan ne kadar zaman geçti bilemiyorum; döndü. Karşılaştık. Üstü başı kar içindeydi. Bıyıkları da buz tutmuştu. Babam o zaman, gözümeye pek heybetli göründü.”(Naci, 2005: 25-26).

Yine Muallim Naci, çocukluğunda sokakta gördüğü bir dilencinin hâline üzüldü ve hemen ona yardım edişini de çocuklara örnek olacak şekilde okuyucu ile şöyle paylaşmıştır:

“Bir gün pencereden bakıyordum. Bir dilenci geçiyordu. Dikkat ettim. Bizim muhallebici olduğunu fark ettim. Öyle üzüldüm ki bilemezsiniz. Hemen anneme söyledim.

“Sadaka ver oğlum!” dedi. Bana para verdi. İndim, kapıyı açtım, çağırdım. Parayı avucuna koydum, dua etti zavallı.”(Naci, 2005: 71).

Muallim Naci, “Ömer’in Çocukluğu” adlı eserinde falakaya duyduğu kızgınlığı anlatırken amcasının mektebe gittiği yıllarda falakadan akıllıca davranıp nasıl kurtulduğunu da okuyucu ile paylaşmıştır. Yazarın amcası falakadan kurtulmak için kayışı önceden keserek çam sakızı ile yapıştırmış ve falaka sırasında kayışı kopararak rahatça kaçmayı başarmıştır. Muallim Naci, böylelikle insanın gerektiğinde aklını kullanarak zor durumlardan kolaylıkla kurtulabileceğini

çocuklara göstermiştir.

Yine, aynı eserde Muallim Naci, çocukluğunda sokakta karşılaştığı “deli bir kadın”dan aklını kullanarak kurtulmasını da okuyuculara anlatmıştır:

“Bir gün öğle üzeri okuldan dönüyordum. Çeşmenin üst katındaki evin kapısı önünde uzun boylu bir kadın gördüm. Cumbadan diğer bir kadın ona seslenerek dedi ki:

“İşte çocuk gidiyor hanım! Sizi götürsün!” bana döndü. “Oğlum, bu hanımı al da size götür!” (Naci, 2005: 86).

Bu şekilde, ummadığı bir anda tanımadığı bir kadınla karşılaşan yazar, önce düşünmeden hareket etmiş ve bu kadını yanına alarak evlerine kadar götürmüştür:

“Kadın yanıma takıldı. Birlikte eve geldik. Bizim kiracıyı arıyormuş. Oysa o zaman kiracı evden çıkmıştı. İçeri girdik. Evde yalnız annem vardı. Yukarı çıktık. Kadın sofanın kenarına oturdu. Anneme, kiracıya ilişkin sorular sormaya başladı. Bir yandan ayağıyla tahta döşemeye vurarak ritim tutturuyordu.

Annem bunun deli bir şey olduğunu anlamış. Dedi ki:

“Hanım! Onlar şimdi bizde oturmuyorlar. Şurada başka bir eve taşındılar. Çocuk size gösteriversin.” (Naci, 2005: 86-87).

Yazar, kadının deli olduğunu anlayan annesinin bu sözleri ve daha sonra kendisine yaptığı bir işaret üzerine hatasını anlamış ve hemen o kadını evlerinden uzaklaştırmıştır:

“Canım sıkıldı. Acıkmıştım. Annem bana gizlice bir işaret yaptı. Hemen kadının önüne düştüm. Kapıdan çıktık. Daha önce söylediğim Nureddin Dergâhı’na doğru gitmeye başladık.

Dergâhın yakınında, sağda bir çıkmaz sokak vardır. Bu sokağın başından bakılırsa sonunda iki ev kapısı görülür. Sokağın başına gelince ben durdum. Kadın da durdu.

“Burada mı?” dedi.

Ben kolumu uzatarak parmağımla:

“İşte şu?” diye dipteki kapılardan solda olanını gösterdim. Bizim kiracı orada mıydı?.. Ne gezer!..” (Naci, 2005: 87).

Evden çıktıktan sonra tanımadığı kadını çıkmaz bir sokağa yönlendiren yazar, yaptığı bu akıllı hareketle hem annesini ve hem de kendisini büyük bir tehlikeden kurtarmıştır:

“Kadın sokağın içine girip de ilerlemeye başlayınca, ben hemen oradan

döndüm. Koşa koşa eve geldim. Annemle sofra başında oturduk. Kadına hangi evi gösterdiğimi sordu. Tarif ettim konuşmamız şöyle devam etti:

“Aferin oğlum! Sokağın başından dönüverdin.”

“Ben ondan korktum. Bakışları çok korkunçtu anne.”

“Öyleyse onu buraya niçin getirdin? Hiç insan, bilmediği deli bir kadını kapıdan içeri sokar mı?”

“Ben ne bileyim? Çeşmenin yanındaki hanım, götürmemi istedi.”

“Sakin bir daha böyle şey yapma! Ya evden çıkmayaydı? Ağabeyin de burada yok! Ne yapardık?”

“Bir daha yapmam anneciğim!.. Ben de onu atlattım gitti.”(Naci, 2005: 87-88).

Yazarın annesi ile konuştuğu bu bölüm çocuklar açısından eğitici niteliktedir. Çünkü, yazar başından geçen bu olayı anlatırken yabancı kişilerle konuşulmaması gerektiği konusunda çocukları dolaylı olarak uyarmıştır.

Çocukluk anıları arasında ölen babasından söz eden Muallim Naci hayatın bir gerçeği olarak ölüm temasına da yer verilmiştir. Küçük yaşta babasını kaybeden Muallim Naci, annesi ve kardeşine duyduğu sevgi ile yaşadığı bu büyük acının üstesinden gelmeyi başarmıştır. Hayatın bu acı yönünü kabul eden yazar, “Ömer’in Çocukluğu” adlı eserinde babasının ölümünden sonra hissettiklerini ve çocuk hafızasında kalanları okuyucu ile şöyle paylaşmıştır:

“Bir gün erkenden okula gitmiştim. Yemek yemek için öğle üzeri eve döndüm. Sokağın köşesini dolaşınca, bizim kapının önünde bir kalabalık gördüm. Telaşla ilerledim. Yaklaşınca, kalabalığın arasında hayal meyal babamın tabutunu gördüm. Kapının önündeki yüksek yere konmuştu. Dünyaya geleli beri öyle bir yürek acısı hissetmedim. Hıçkırığa hıçkırığa ağlamaya başladım. Tam o sırada karşığı evin kapısı açıldı. Aralıktan bir kadın göründü.

“Buraya gel oğlum! Buraya gel!” dedi.

Gittim. Beni aldı, yukarı götürdü. Bu ev üç katlıydı. İkinci katında sokağa bakan bir odaya çıktık. Oradakilerle birlikte pencereden baktık. Tabutu götürüyorlardı. Şimdiye kadar öyle acı bir olay görmedim. Gözümün önünden gitmiyor!.. Tabut sokağın köşesini dönünceye kadar, durmadan ağlayan gözlerle izledim. Ah babacığım!..”(Naci, 2005: 84).

Dolayısıyla yazarın anılarını paylaştığı bu eserinde karşımıza çıkan temalar eserin eğitici yönünü de ortaya koymaktadır.

1.5. Eserin Dil ve Üslûbu

“Ömer'in Çocukluğu” ilk gençlik çağı çocuklarının seviyesine uygun bir dil ve üslûpla yazılmıştır. Eser samimi bir üslûpla başlamış ve bu şekilde devam etmiştir. Yazar sanki karşısındaki kişilerle konuşuyormuş gibi davranmış ve duygularını içinden geldiği gibi okuyucu ile şu şekilde paylaşmıştır:

“Niçin saklayayım, şu satırları yazarken bile yine ağlıyorum. Belki de o zaman bu kadar ağlamamışımdır!” (Naci, 2005: 29).

Yazar anıları arasında babasının vefatını hatırladığı andaki hâlini bu sözleriyle ifâde ettikten sonra, çocukluk arkadaşlarından ve onlarla ilgili anılarından söz ederken de yine aynı samimi tavrını devam ettirmiştir:

“Yine komşularımızdan, benden az küçük bir de Cevriye vardı. Onu sevmezdim.

Evde bana ayrılmış olan küçük bir dolabın içinde yemişlerim dururdu. Ara sıra şekerle dolu, şu şekerci bardaklarından da bulunurdu. Bir gün ben okuldayken Cevriye gelmiş. Dolabı karıştırmış. Bulduğu bir bardağı giderken götürmüş. Okuldan dönünce, bardağın ne olduğunu sordum. Annem dolabı gözden geçirdikten sonra:

“Bilmem oğlum,” cevabını verdi. Çok üzüldüm. Annem:

“Cevriye gelmişti. Çocuk bu ya, belki o almıştır.” dedi.

Bunun üzerine üzüntüm daha da arttı. Meğer zavallı kızcağız, yolda giderken bardağı düşürmüş, kırmış. Annesi buna çok üzülmüş. Bardağın yenisini almaya karar vermiş. Bir gün geldiler. Aynı bardaktan getirdiler. Ertesi gün, biz de annemle onların evine ziyarete gittik. Eve varır varmaz, annem bana dedi ki:

“Öp hanım ninenin elini suçunu bağışlasın!” Öptüm... Bunun bir gönül alma olduğunu sonradan anladım. Meğer, bardağı getirdikleri zaman, ben Cevriye'yi görünce:

“Dolabı kim karıştırdı bakayım?” diye çıkışmışım. Bu el öpüp özür dileme, onun içinmiş.

Cevriye'nin yerinde Makbule olsaydı, bir şey diyemezdim, sanırım.”(Naci, 2005: 41-42).

Yazar, duygu ve düşüncelerini bu şekilde bütün samimiyeti ile okuyucuya aktarırken eserinde yer yer eleştirilerde de bulunmuştur. Söz gelimi, yazar, eserin akışını bozmayacak şekilde bir çocuğun gözüyle cezanın sevimli gösterilmesini şöyle eleştirmiştir:

“... Okul, özellikle Hoca Efendi, gözümün önüne geldikçe keyfim kaçardı.

Çok korkardım. Nasıl korkmayayım? Hoca Efendi'nin önünde, ileriye doğru uzatılmış, iki metre uzunluğundaki sopalar, baş ucunda asılı duran kayışlı falakalar pek korkunçtu. Bu falakaların bir de zincirlisi vardı.

Hoca Efendi beni, yaklaşık olarak üç yıl içinde iki kere falakaya yatırdı. Ayaklarıma üçer değnek vurdu. Hocanın vurduğu yerde gül bittiğini görmedim. Fakat utancımın ve acısından yüzümün gül rengine döndüğünden hiç şüphem yoktu.”(Naci, 2005: 44-45).

“Ömer'in Çocukluğu” adlı nesir yazısında baştan sona kadar sade bir dil kullanan Muallim Naci'nin üslûbu da süsten ve mecazdan uzaktır. Buna örnek olarak şu cümleler verilebilir:

“Yine bir gün ağabeyim, bahçedeki üzümleri yeni olmaya başlamış olan asmaların birine merdiven dayamış, üzerine çıkmıştı. Onu görünce ben de özendim. Yavaş yavaş merdivene tırmanmaya başladım. Ağabeyim üzüm koparmaya çalışıyordu. Merdivenin ikinci veya üçüncü basamağından aşağı yuvarlanıverdim. Alnım, büyükçe bir taşa çarptı. Çılgılığı bastım. Sesimi duyan ağabeyim hemen yetişip beni kaldırdı.

“Anne! Ömer'in alnı yarıldı!” diye haykırarak beni anneme götürdü.

Burnumdan kan damlıyordu. Annem çok telâşlandı. Ağabeyimi bir güzel azarladı. Alnımı sardı. Sonra beni minderine üzerine yatırarak üstümü örttü. Uyumuşum. Uyandığımda babamı başımın ucunda buldum. Bana sevgiyle bakıyordu. Yaralı küçük Ömer'in öyle yatışı kendisini duygulandırmış olmalıydı. Hâlâ o yaranın izi, bugün bile sağ kaşımın üstünde bellidir.”(Naci, 2005: 34).

Muallim Naci'nin bu nesir yazılarında kullandığı sade dil ve üslûp pek çok yazarın dikkatini çekmiştir. Bu konuda değerlendirme yapan Yöntem'e göre “Nâci'nin nesirde ihtiyar ettiği ifâde tarzı -zamanına göre- hayret edilecek derecede sadedir.” (Sevgi ve Özcan, 1995: 214) Yine onun üslûbunu oldukça sade gören Kabaklı(2002: 183)'ya göre de onun bu tür yazılarında “güçlü tasvirler yaptığı, ayrıntılara ve inceliklere dikkat ettiği, süse, mecaza, 'edebiyatçılığa' önem vermediği görülür.”

Ayrıca yazar “Ömer'in Çocukluğu” adlı eserinde uzun tasvirlerden, ruh tahlillerinden, gereksiz açıklamalardan ve argo ifâdelerden özenle kaçınmıştır.

Sonuç

Muallim Naci'nin “Ömer'in Çocukluğu” adlı eseri çocuklar için kaleme alınmış bir anı kitabı olarak karşımıza çıkar. Muallim Naci'nin bu eserinin Çocuk edebiyatında anı türü içinde değerlendirilmesinin sebebi, yalnızca sade bir dille yazılmış olması ve çocuğu ele almasından dolayı değildir. Yazarın bu eserinde olaylar bir çocuk gözüyle anlatılmış ve eserin merkezine çocuk alınmıştır.

“Ömer'in Çocukluğu” adlı eserinde Muallim Naci, ailesini, arkadaşlarını, sevinçlerini, hüznlerini, kısacası çocukluk yıllarında ne yaşadıysa onu okuyucuya sunmuştur. Yazar yaşadığı olayları anlatırken yer yer o olaylardan aldığı dersleri de samimi bir şekilde okuyucu ile paylaşarak çocuklara örnek olmuştur. Ayrıca yazar bu eserinde hayatını anlatırken sürekli olay anlatımının sıkıcılığına düşmemek için sık sık kendi izlenimlerini de aktarmış ve yaşadığı dönem hakkında bilgi vermiştir. Eserde dönemin yaşayış tarzı, komşuluk ilişkileri, esnafların durumu ve mektep hayatı içten bir şekilde gözler önüne serilir.

Çocukluk anılarını ve gözlemlerini paylaşan yazar, temaları çocukların seviyesine uygun bir şekilde işlemiştir. Eserin giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinin birbiriyle uyumlu ve belli bir düzende sunulduğu görülür. Samimi bir anlatıma sahip olan eserde, anı türüne uygun şekilde uzun tasvir, tahlil ya da gereksiz açıklamalar yer almamıştır. Eserde olay ya da durumlar çocukların ilgisini çekecek ve onları düşündürecek şekilde sunulur. “Ömer'in Çocukluğu” bu açıdan Çocuk edebiyatında anı türünün taşıması gereken bütün özelliklere sahiptir. Aslında çocuk edebiyatı yazarı olmak yetişkinler için yazmaktan daha zordur, fakat “Ömer'in Çocukluğu” adlı eserinde Muallim Naci büyük bir başarı göstermiş ve bir Çocuk edebiyatı yazarı sayılmıştır.

Kaynakça

- Ay, İ. (2009). *Muallim Naci, Ahmet Rasim ve Halide Nusret Zorlutuna'nın anı türündeki eserleriyle çocuk edebiyatımızdaki yeri ve başlıca temaları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi].
- Duran, N. (2007). *Batılılaşma süresince Türk toplumuna sunulan çocuk ve genç tipleri (Mehmet Akif, Tevfik Fikret, Muallim Naci örneği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi].
- Kabaklı, A. (2002). *Türk edebiyatı* (Cilt III). Türk Edebiyatı Vakfı.
- Kıbrıs, İ. (2002). *Uygulamalı çocuk edebiyatı*. Eylül.
- Naci, M. (2005). *Ömer'in çocukluğu* (S. Gündüzalp, Haz.). Zafer.
- Sevgi, A. ve Özcan, M. (1995). *Ali Canip Yöntem'in yeni Türk edebiyatı üzerine makaleleri* (1. Baskı). Sözler.
- Şirin, M. R. (2000). *99 soruda çocuk edebiyatı*. Çocuk Vakfı.
- Tanpınar, A. H. (2001). *19. asır Türk edebiyatı tarihi* (9. Baskı). Çağlayan.
- Yardım, M. N. (1998). *Tanzimat'tan günümüze edebiyatçılarımızın çocukluk hatıraları*. Timaş.

“COPE-Dergi Editörleri İçin Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri” beyanları:

Etik Kurul Belgesi:	Bu çalışma için etik kurul onayı gerekmemektedir.
Çıkar Çatışması Beyanı:	Bu makalenin araştırması, yazarlığı veya yayınlanmasıyla ilgili olarak yazar/ların potansiyel bir çıkar çatışması yoktur.
Finansal Destek:	Bu çalışmanın araştırma ve yazım aşamasında herhangi kişi/kurum veya kuruluşlar tarafından finansal destek alınmadığı bildirilmiştir.
Destek ve Teşekkür Beyanı:	-
Çifte Kör Hakem Değerlendirmesi:	Dış-bağımsız
<i>The following statements are made in the framework of “COPE-Code of Conduct and Best Practices Guidelines for Journal Editors”:</i>	
Ethics Committee Approval:	Ethics committee approval is not required for this article.
Declaration of Conflicting Interests:	No conflicts of interest were reported for this article.
Financial Support:	It has been reported that this study did not receive financial support from any person/institution or organization during the research and writing phase.
Statement of Support and Acknowledgment:	-
Double-Blind Peer Review:	External-independent